

Norsk Bonde-
og Småbrukarlag

NBS- seminarane, 19 oktober 2023

Økoregioner, lokal sjølforsyning og nye samvirker

Jostein Hertwig

FN-prosjektet

Økologiske Matsystemer

FNs generalsekretær António Guterres er med
rette litt betenkt

Vi lever i en tid med klima og miljøkrise, omfattende folkehelseutfordringer som feilernæring og overvekt, store spørsmål om matsikkerhet og selvforsyning som følge av krigen i Ukraina og ekstremvær både i vårt eget land og i land vi importerer mat fra.

Fra: Hugh Riley (Nibio Apelsvoll) « Betydningen av organisk materiale i jord» Gjennestad 29.11.2016

Endringer i mold% på åkerjorder i sørøst Norge mellom 1990 og 2001:

Distrikt	Hoved jordart	Antall prøver	Mold % v. start	Mold% v.slutt	t-test p-verdi	Relativ endring/år
Vestfold	l.l. / m.l.	37	3.3	3.1	*	-0.71%
Buskerud	l.m. / l.l.	36	3.8	3.5	**	-0.76%
Østfold	Mellomleire	46	3.7	3.7	n.s.	-0.15%
Aurskog	Mellomleire	17	3.8	3.9	n.s.	+0.22%
Romerike	si.m.l.	38	3.0	2.8	***	-0.98%
Solør	Siltjord	38	3.8	3.3	***	-1.27%
Toten	Lettleire	39	4.1	3.4	***	-1.47%
Hedmark	Lettleire	40	4.7	3.9	***	-1.81%
Alle	-	291	3.8	3.4	***	-1.03%

Naturindeks for Norge 2020

Tilstand og utvikling for biologisk mangfold

Simon Jakobsson, Bård Pedersen (red.)

Eksempler fra Naturindeksen:

Naturindeksen for åpent lavland har en lav verdi (0,44). Noen hovedgrunner til dette er innføringen av mer intensive driftsmetoder i landbruket:

- mekanisering
- bruk av kunstgjødsel
- sprøyting
- mindre beitebruk

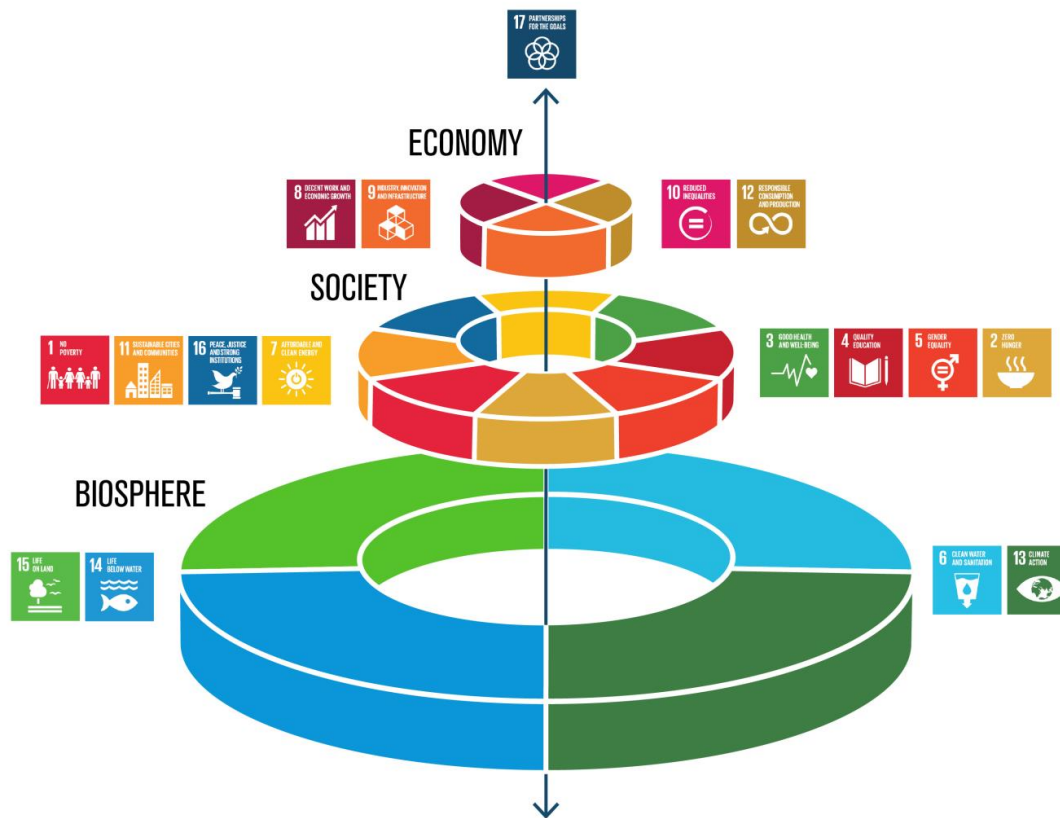

« ... vi står overfor noe fundamentalt nytt i vår historie, noe vi verken evolusjonært, psykologisk, sosialt eller politisk er utrustet for å håndtere – men det må vi»

Alle deler av samfunnet må se hvordan de kan gi sitt bidrag.

Landbruket og vår matproduksjon har et særlig ansvar og et stort potensiale for å komme med positive løsninger.

Nedenfor noen eksempler

- Klima, lagre mer karbon i jorda
- Biologisk mangfold, reduksjon av sprøytemidler og mer allsidig drift
- Krav om mer sjølforsyning av mat

**Norsk Bonde-
og Småbrukarlag**

Lanserer sjølforsyningsrapport: - Uten en plan er det vanskelig å nå målet

10.10.2023

Norsk Bonde- og Småbrukarlag har utarbeidet en plan for å nå målet om 50 prosent sjølforsyning innen 2026.

Klima og miljø

Varmere klima, tørkeperioder, regnperioder, overvintringsskader og flom-/erosjonsproblemer har blitt en større del av hverdagen til den norske bonden. Klimaendringene er en trussel mot norsk jordbruk og global matproduksjon. Samtidig bidrar landbruket til klimagassutslipp.

Beitebruk

Å ha dyr på beite er et godt tiltak for å sikre norsk matproduksjon på norske ressurser. I tillegg gir det god dyrevelferd, økt biologisk mangfold og bidrar til å holde kulturlandskapet i hevd.

Jordbruk i Norge

Jordbruket i Norge har et grunnleggende ansvar for å holde dyrka jord i hevd.

Mat og produksjon

Mangfoldig matproduksjon basert på norske ressurser er et felles gode for samfunnet.

I tillegg til alt dette som allerede gjøres i NBS vil jeg si litt mer om mulighetene med økoregioner og som eksempel på det nye samvirke

Økoregion

Bygdeutvikling med maten i sentrum

Økoregioner er et inkluderende samarbeidende nettverk der et lokalsamfunn, flere kommuner eller for eksempel et fylke inngår et forpliktende samarbeid om en utvikling med maten i sentrum og bygget på økologiske prinsipper om helse, rettferdighet og varsomhet.

Målet er å maksimere det økonomiske, sosiale og kulturelle potensiale i regionen. Hver økoregion inkluderer livstil, matsikkerhet, menneskelige relasjoner og respekt for naturen.

Dette har som resultat at den lokale jordbruksproduksjonen verdsettes av forbrukeren og får større verdi i markedet.

Landbruk

Mat

Økologisk

Samfunn

2.4. Reinforcing local and small- volume processing and fostering short trade circuit

side 15:

Organic production can help stimulate new business models. '*Bio districts*' have proven successful in integrating organic farming and other local activities to enhance tourist appeal²⁸ also in areas that are off the mainstream tourist track. A '*Bio district*' is a geographical area where farmers, the public, tourist operators, associations and public authorities enter into an agreement for the sustainable management of local resources, based on organic principles and practices. The aim is to maximise the economic and sociocultural potential of the territory. Each '*Bio district*' includes lifestyle, nutrition, human relations and nature considerations. This results in local agricultural production that is appreciated by consumers and hence has a higher market value.

60 Økoregioner i Europa

ref interactive map on GAOD homepage <https://gaod.online/>

Første økregion etableret i 2004 i Cilento, Italia

	MUNICIPALITIES INVOLVED (N°)	SURFACE (Km ²)	POPULATION (N°)	ORGANIC OPERATORS (N°)	ORGANIC USED AGRIC. AREA (HA)
	40	3.196	269.846	400	2.000,00

The CILENTO BIO-DISTRICT

is developed within the “Cilento, Vallo di Diano and Alburni” National Park, an area extended on 3.196 square kilometres, with 3 cultural interest places, such as Paestum, Elea-Velia, Padula.

GMO FREE

LOCAL

ORGANIC

ETHICAL

SOCIAL

GPP

Organic Markets

Short supply chains

Touristic Bio-trails

Transformative ecological economics

ITALY

In 2004 the first Bio-District was developed in Campania Region

Økoregion Bodø/Nordland

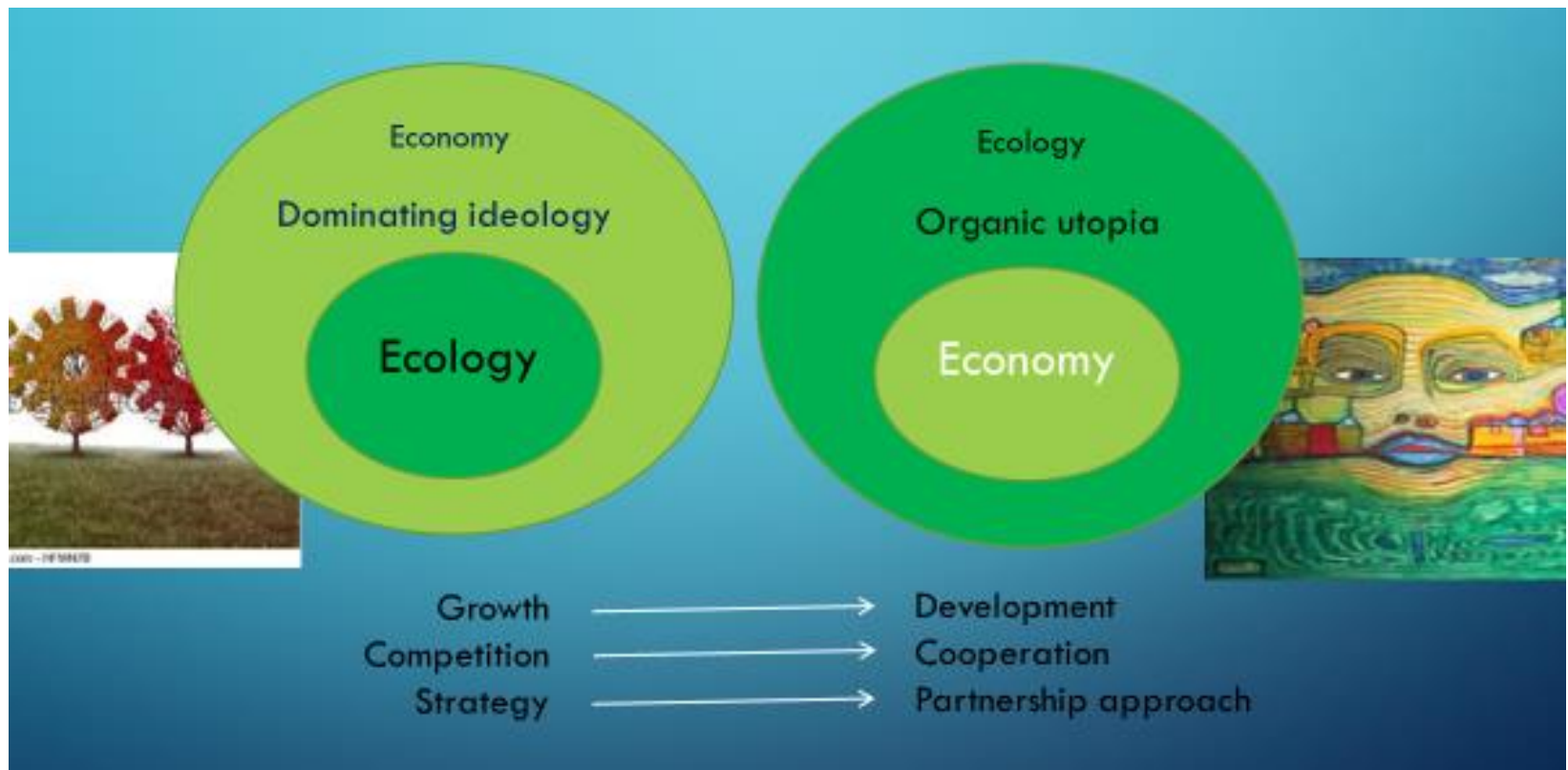
«Verktøykasse» for Økoregioner

TOOL KIT	GENERAL INFORMATION ABOUT "TOOL KIT"
ORGANIC DISTRICTS	—
PROCEDURES AND TEMPLATES FOR STARTING AND MANAGING AN ORGANIC DISTRICT (OR ECO-REGION, OR BIO-DISTRICT)	PROCEDURES
	—
	STATUTE
	—
	DISCIPLINARY
	—
	REGULATION
	—
DIDACTIC ONLY USE	JOINING IN.N.E.R. AND SUPPORT REQUEST
	—
	PRE CONSTITUTION
	—
	CONSTITUTION
	—
	STRATEGIC DOCUMENT
	—
	TRAINING
	—
	COMMUNICATION
	—
	RATING
	—
	CERTIFICATE

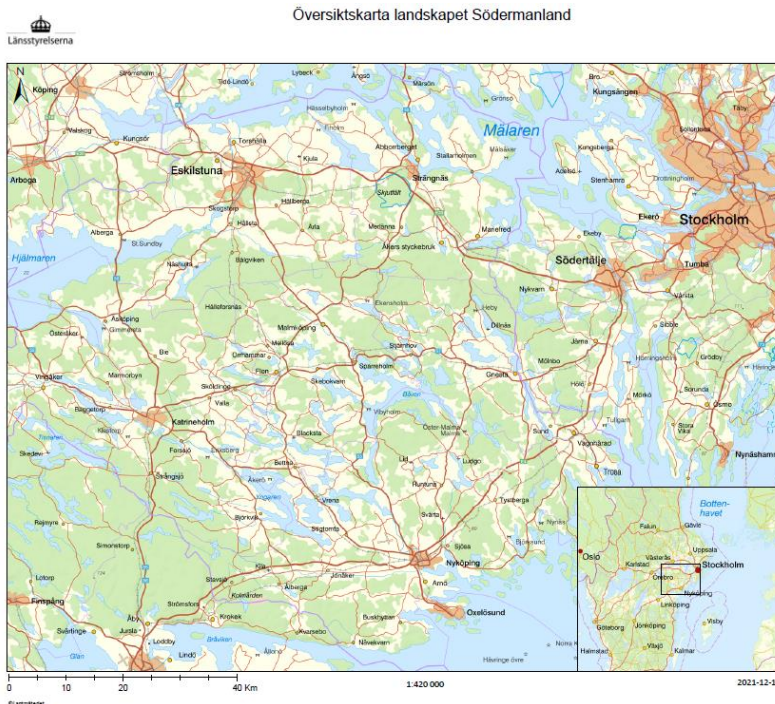
- Erfaringer fra andre
- Hvordan starte
- Hvordan drive
- Hvordan følge opp
- Deltakelse i et Europeisk og globalt nettverk
- «Center of Competence»

Økologisk økonomi er et eksempel på «Center of Competence»

(ref Ove D. Jakobsen, Nord Universitet, Bodø)

Eksempel fra Stockholmsregionen

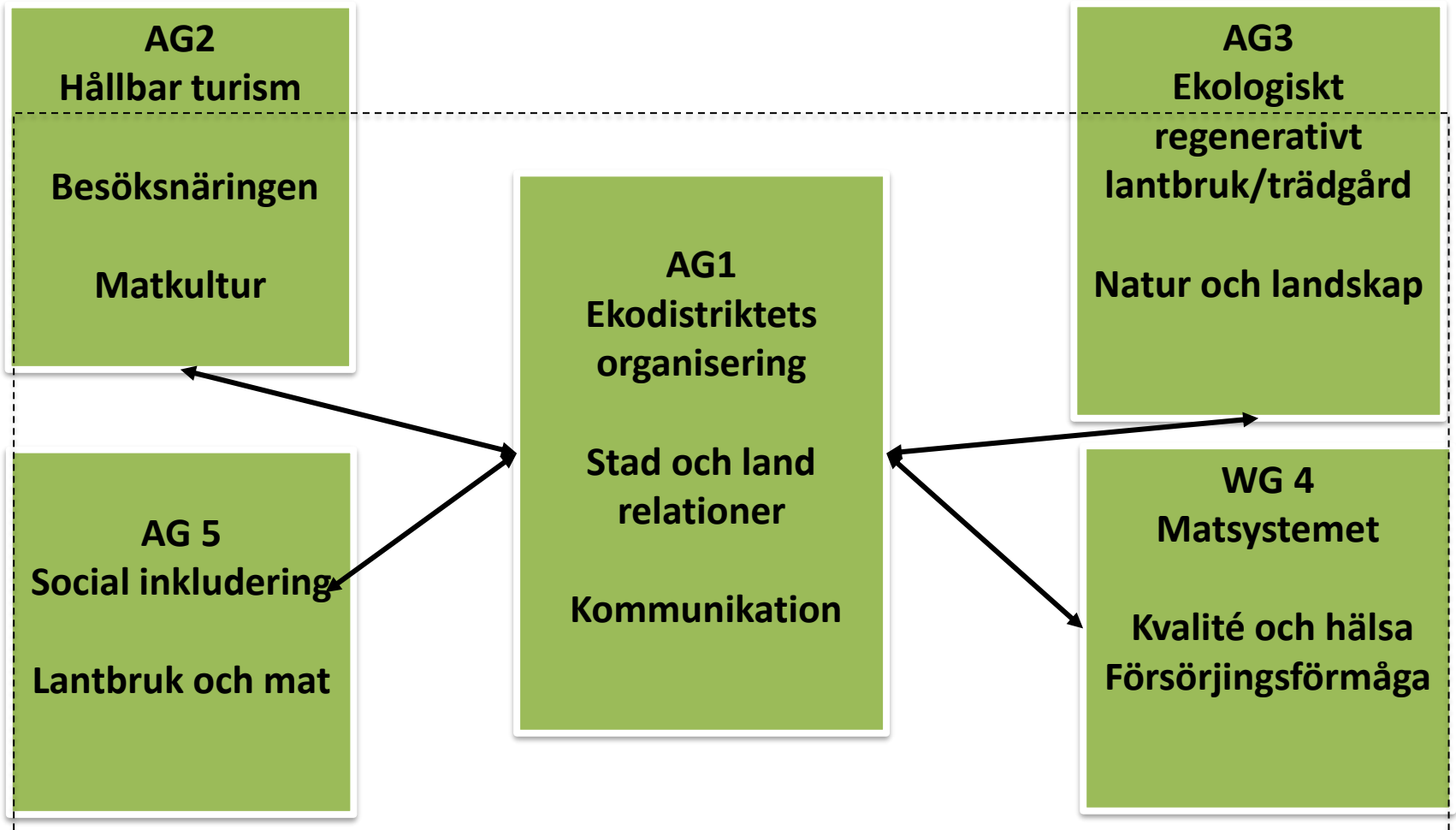
Kommuner

Södermanlands Län: Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Trosa, Vingåker (9 kommuner)

Stockholms län: Ekerö, Stockholm (södra delarna), Huddinge, Haninge, Nacka, Värmdö, Tumba, Tyresö, Nynäshamn, Botkyrka, Salem, Nykvarn, Södertälje (13 kommuner)

Tillsammans 22 kommuner

Arbetsgrupper i Ekodistriktet

En helt ny forståelse av og respekt for bondens arbeid

En sunn neve jord. Muld – eller matjord – er det desidert største universet av liv på planeten, og en neve kan ideelt inneholde en trillion organismer, forteller professor Dag Jørund Lønning

Takk for oppmerksomheten
Ta gjerne kontakt

Jostein Hertwig
Jostein.hertwig@gmail.com
<https://organicfoodsystem.net/>

